

PORODICA

Stigla je s posla. Njen muz je sedeo u trpezariji, u velikoj ameboidnoj senci, i citao novine. Izvadila je hleb iz kese. Nasula je sebi casu vode. "Znas sta?", rekao je njen muz. Posmatrala ga je. Njegove zaliske. Njegov kaziprst i srednji prst koji dobruju po stolu, prateci ritam neke slucajne misli. Jos uvek je zurio u novine. Pocesao se iza uveta. "Mogli bismo na Lido. A?", rekao je njegov glas. Gestikulacija mu se rimuje sa crtama lica, pomislila je, a on toga nije svestan. Mozda je to bilo oruzje kojim me je osvojio. Pila je vodu u dugim, etericnim gutljajima, osmehujuci se. "Pa, mogli bismo, rekla je. "Ako odmah krenemo", zagrcnula se i zakasljala se, "ako odmah krenemo, stici cemo i da se okupamo i da se osusimo."

Sisli su na kej. Promuvali su se kroz vrelinu parkiranih automobila, do marine. Camci izvuceni na obalu i prevrnuti naopacke belasali su se kao velike mrtve ribe. Odnokud je stizala tehno-muzika. Kupili su sladoled na stapicu. Drveni mol je skripao pod koracima. "Uskaci", tiho joj je rekao muz i golicnuo je po rebrima. Stajala je svijena, zgrcena, malo rasirenih nogu, ispred sajke koja je trebalo da ih prebaci na severozapadni greben Velikog ratnog ostrva. "Ne boj se", rekao joj je. "Ja sam pored tebe. Daj da ti pridrzim taj sladoled. Uskaci." Camdzija je, pridigavsi se, pruzao ruke ka njoj, da je prihvati. Kosa i brada su mu bile progrusane belim znamenjem starosti. Imao je kostunjavu, ogaravljenu figuru, s kozom koja se na nadlancama i na listovima pomalo tromboljila poput zvake, kao sto je to vec slucaj kod ljudi koji su se u mladosti redovno bavili sportom ili fizickim vezbama. Siroka majica kratkih rukava bila mu je zategnuta na stomaku. Videlo se da je u prijateljstvu sa svojim zivotom, s kosavom, Zemunom, ribljom corbom, ali i sa vinom koje je nocu ispijao u nekom od alaskih svratista. Zatvorila je oci kako je uzana, ljeskava pukotina vode izmedju camca i mola ne bi uzrujavala. Rasirila je ruke i prste, opipavajuci vazduh oko sebe. Napravila je nekoliko blagih, sporih zamaha, kao da se odrzava na vodi. Neko dete u camcu je ciknulo. Druga deca su se zakikotala. Njen strah ih je zabavljao. Mislili su da se ona igra. Osetila je sake tog starca. Tvrd, mastan dodir. Otvorila je oci. Zabljesnulo ju je sunce. Pogled joj je zajazilo bezbroj sumporasto-zutih svetlaca: bili su to odzraci tame koju je malopre videla na unutrašnjoj strani kapaka.

Spustila je glavu i ugledala sest dinara na dlanu svog muza. I on se bio ukrcao. "Dve karte", rekao je, pruzajuci novac camdziji. Ovaj joj je, sa malo snebivanja, dao kartoncic na kojem je bio zabelezen neki broj. "Povratna karta", rekao je, polako odvezujuci camac i odgurujuci ga od obale. Ali, znate, nemam ih vise, sve sam podelio. Camac je pun, pa sam mislio...posto ste zajedno, kad se budete vracali, podseticete me, u stvari, ja cu se sam setiti da sam vam dao jednu umesto dve. "Nema problema", rekla je i dala kartu muzu. Nije imala gde da je nosi. Krenula je samo u jednodelnom kupacem kostimu. Sa peskirom prebacenim preko ramena, u sandalama koje su je zuljale.

Stanovali su tu, odmah iznad, u Gajevoj ulici, u oronuloj, prepotopskoj kuci. Tu je kucu, kako su im rekli bivsi vlasnici, negde na suclju vekova podigao neki Grk, trgovac, koji je godinama potom, shodno ondasnjim uzusima svog esnafa, na njenom spratu stanovao, a u prizemlju drzao specerajski ducan. Uvucena u maleno, zakorovljeno dvoriste, bokom okrenuta ka obali, nacvorena tako kao u inat susednim zidanicama, oblikovana u stilu neorenesanse koji u vreme njenog podizanja bese poprilično *passé* (jer su se tada iole imucniji narucioi gradjevinskih radova, narocito Zemunci, do kojih je brzo dopirao *Zeitgeist*, okretali eklekticismu i secesiji – po svetu arhitekata, naravno), u prizemlju sa visokim, lucno zasvođenim prozorima, sa bocno postavljenim portalom koji je opervazen okvirom i masivnim trougaonim timpanonom, u medjuspratu sa profilisanim vencem koji je gotovo sasvim nestao pod zubima nikada halapljivog, no uvek pomalo gladnog Vremena, a na spratnom delu sa tri prozora, iznad kojih su trouganoni timpanoni, manji, razume se, od onog na glavnom ulazu, ta je kuca u vreme kada je sagradjena zasigurno vazila za lokalnu lepoticu (malo konzervativno nafrakanu, doduse), ali je danas bila samo derutna supa okorubane rezeda fasade kojoj bi samo desetak hiljada maraka moglo pomoci da ponovo lici na nesto. Bila je izubijana sa svih strana, ovde-onde su izvirivale skrbotine potamnelih cigala, plafon je bio ugnut, podovi su skripali poput dasaka Poove kuce Usera, a za onih alvastosivih zemuskih oluja kisa je ugmizavala unutra, kroz protrulele ragastove.

Nije bilo sanse da u skorije vreme skrpe pare neophodne za njeno renoviranje. Ipak, voleli su sto zive u njoj. Cinilo im se da takva kuca svojim stanarima daje smirenje, blazenu sporost. Dunav im je bio toliko blizu da ga nisu ni primecivali. Silazak na kej je bio maltene silazak na terasu. Ali, eto, sad su morali da sa sobom ponesu sitnis i kljuc od kuce. Ovoga puta se on zrtvovao: oko struka je opasao onu smesnu keltersku torbicu. Jedva je cekala da legnu na pesak, pa da pocne da ga zafrkava.

U sorcu, u majici sa kragnicom, u *Najk* patikama, belim sportskim soknama, sa kopijom *Rej-ban* naocara za sunce, sa ozbiljnom grimasom na licu, sa tom torbicom, izgledao je kao pravi pravcati zemunski japi: svercer cigara, diler deviza na pijaci, prodavac benzina koji dzedzi na trotoaru Gunduliceve ili Dobanovacke, vlasnik poslovnog prostora, agent za promet nekretninama, muz perspektivne turbo-folk dive... Ponovo se osmehnula. Pokusacu da ga ubedim da se, kad stignemo, probijemo iza, kroz neprokrnceni deo Ostrva, kvrcnulo joj je u svesti. Ne bi bilo lose voditi ljubav tik pored recnog mutljaga, sa hukom udaljenog grada u usima, dok moj princ, uhvacen u ralje ekstaze, iz svoje cudotvorne torbice vadi mobilni telefon kako bi pozvao svoj bodi-gard tim koji ce ocas posla stici na skuterima i rafalnom paljbom nas spasiti od komaraca.

Camac je bio prepun. Sedela je pri krmi. Samo je jos tu bilo malo mesta. Stiskala se koliko god je mogla. Njeno koleno se doticalo starcevog kolena. On je, kao, uostalom, skoro svi ljudi koji na ovaj ili onaj nacin upravljaju drugim ljudima, imao taj isprsen, na momente zabrinuti gard. Cvrsto stisnute vilice. Isturenu bradu. Njegova ruka je, poput ruke admirala Nelsona koja pociva na kormilarskom tocku pobednicke fregate, bila položena na rucicu upravljacka *Tomosovog* motora od cetiri konja. Zenice su mu bile odlucne, svitkale su. Svakodnevna duznost je rastvorila talog tastine koji je, u sitnim grumuljicama sjaja, isplivao na njihovu površinu. Gledao je u obzorje: tamo se, iza obruba od peska spikovanog razgacenim ljudskim telima, sunce presijavalo smaragdom vrba.

Osvrnula se i zaskiljila u miris dimljenog sarana koji je izlazio iz baste restorana *Venecija*. Na *Veneciju* su se takoreci naslanjali tendom zasvođeni drveni astali i klupe kajsijeve boje: bio je to ugostiteljski deo "Kapetanije": odatle su sukljali izdisaji rostilja. Dim cumura. Pod nebosklonom se osecala i sveprozimajuca popodnevna zaprska, smek onih silnih jela koja su, jutros pazirivsi zelenis i po sto-dvesta grama mlevenog mesa, sprckale zemunske domacice, pogruzene u metafiziku svojih kujni.

I miris kokica koje su vrcale unutar staklenih zidova aparata. Prodavacica u straftastoj plavo-beloj uniformi zahvatala ih je plasticnom lopaticom i sipala u papirne kese.

Jak smrad raspadanja: sigurno je negde u blizini lezao mrtav pas ili macka.

Neki ljudi su se tiskali oko ladjice sa kabinom koja je, podglavljena klocnama, stajala na strmom navozu. Farbali su je. Isparavanje neosusene farbe je zarilo, susilo nozdrve, a miris rascvalih lipa ih je lecio.

Svud unaokolo su vejale arome bezbrojnih parfema i dezodoranasa.

Znoj.

Kanalizacija.

Dim camdzijine cigare koja je istrajavala u uglu njegovih usana.

Izduvni gasovi motora koji je polako, brekcuci, gurao camac.

I vetar koji, izgleda, mirise na kis.

I taj Dunav sa svojim dubokim izdasima koji ti se cas cine prijatnim, a cas ti smetaju.

Sve to utkano u miris Zemuna.

Pomislila je kako je – valjda zbog toga sto su se u njemu oduvek, sa gotovo apsurdnom lakocom, bez obzira na bes ovih ili onih fanatika, uprkos bezocnosti tiranija, medjusobno dodirivale raznorazne istorije, vere, etike, etnosi, poezije koji su drugde, makar na tako malom prostoru, apsolutno nespojive (Jerusalim ima najsajnije znamenje tri religije, Njujork, Pariz, London jesu multinacionalni melting-potovi, ali svi oni imaju cetvrti, geta ili verske kvartove. Zemun ih nema. On je samo Zemun.) – pomislila je kako je Zemun jedini grad na svetu u cijem vazduhu mozes prepoznati i osetiti sve one male mirise i zaudaranja, sve one nesvodive sustosti koje taj vazduh cine. Cak i najslabije medju njima. Osetila je miris kafe iz przionice u susedstvu.

A negde pred jutro, kad i poslednji nasljemani gost bude ekspedovan kuci, nad asfaltom i sljunkom priobalja ce zatreperiti dasak prvih hlebova iz donjovaroskih pekara.

"E", zakresta camdzija. "Prica se da ce postaviti pontonski most do Lida. Mozda vec za desetak dana." Vikao je, upinjuci se da nadjaca buku motora. "Ljudima vise nece trebati prevoz. Izgubicu posao. sta cu onda?"

Poslala je muzu jedan kratak pogled. On je sedeo malo napred, sav ugnjavljen. Uspeo je da se smesti izmedju nekog uzvrpoljenog klinca i postarije, debele, na jari raskravljenе gospodje ciji ga je slamneni sesir grebuckao po licu, terajuci ga da se izvija nazad.

"Nema veze. Sta je tu je. Sin ce me izdrzavati", rekao je camdzija sa mesavinom samosazaljenja i ponosa. "Slace mi pare. Otisao je, znate, u Ameriku. Dobio je zelenu kartu na lutriji."

"Blago njemu", rece ona. "Cestitam. Tu lutriju igra ceo grad."

"Pa...ne znam bas", odmahnuo je glavom. "Sta je covek? Nista. Ni-sta. Njegovo ima i prezime je, okreni-obrni, uvek samo listic u neakvoj nagradnoj igri. Uvek postoji neka nagradna igra. Neka igra. I neka ruka koja tebe, ili nekog drugog, izvlati iz bubnja. Nekad zelis da te izvuku, a nekad i ne.

Zapravo, najcesce i nismo svesni da ucestvujemo u igri. Jer, najcesce i nismo igraci, vec samo listici. Tiketi."

Pomalo ju je nervirala ova njegova teatralnost, lazna otmenost ocerupane sovuljage. Njegov monolog je licio na repliku sporednog junaka nekog Leoneovog spageti-vesterna koja je izbacena iz finalne verzije scenarija zbog svoje izvestacenosti, prenatrpanosti patetikom i opstim mestima. A, opet, bilo joj je zao tog starca.

Bilo joj je jasno da je ovu pricu ispricao puno puta. Pomislila je da mozda u svakoj turi putnika koju prevozi preko reke pronadje jednog kome ce tu pricu ispricati.

"Rekao sam mu: Pa dobro, izvukli su te, ali to ne znaci da moras da ides. Ali on je bio zapeo da ide. Sta cu ovde, kaze. Ovde vise nemam sta da trazim. Moram, kaze, nesto da uradim sa svojim zivotom. Moram da stvorim sebi neki zivot. Kao da ovde nije imao zivot. Imao ga je, i te kako ga je imao. Nego, usli mu pundravci u dupe. Sin jedinac. Navikao je da mu zena i ja ugadjamo i prinosimo. Misli, tamo je lako. Misli, moze da landra sa drustvom i da spava do podne, kao sto je radio ovde.

Kad je otisao, moja zena je nacisto posandrcala. Po ceo dan ide po kuci i bogorada. Jao, sto sam ga pustila da ode. Vise ga nikad necu videti. Progutace ga mrak. Izgubice se u metrou. Crci ce od gladi. Naduce se od hamburgera. Trebalo je da spakujem tople carape. Sta mislis, pita me, da mu posaljem paket? Ja joj kazem, sta bre lupetas, otisao covek u Los Andjeles, tamo ne znaju sta da rade sa palmama i pomorandzama i ligenstulima, a ti ces da mu saljes paket sa toplim carapama i Sirogojno dzemperima. Ali ne vredi. Ona tera svoje. Kuka, cmizdri, arlauce. I na kraju je strefi infarkt. Eno je, lezi u Zemunskoj bolnici. Svaki dan idem u posetu. Propade mi posao. Ma, briga me za posao. Samo da njoj bude dobro. Sutra izlazi. Rekao sam joj: bogami, ako se malo ne primiris, stvarno ga vise nikad neces videti. Njemu nisam ni spominjao da je ona u bolnici. Necu da mu zagorcavam. I bez nas ima dosta problema. Zna on kakva je ona, nece da je potresa, pa salje samo razglednice sa plazom i suncem, a pozadi nacrcka neki kratak tekst, tek reda radi, da se malo zaradjujemo: Jao matorci, primite puno toplih pozdrava sa plavog Jadrana, pardon, sa plavog Pacifika. Ovde je super, uzivam. Nemam vise vremena, moram da se bucnem. Jao. E, da umalo da zaboravim: prosetajte po neki put zemunskim parkom, za moju dusu. Te razglednice salje na nasu kucnu adresu, ali *meni* salje pisma, *prava* pisma, zna da ja mogu sve da podnesem, adresira ih na jednog mog prijatelja koji mi ih prosledjuje. Bas pre neki dan sam dobio jedno. Jale, odmah cu, kaze, da te obradujem. Konacno mi je krenulo. Kazi dragicka. Nasao sam sljaku, pa mogu da pocnem da vracam lovu onim Meksikancima. Zna, deli stan sa nekim Meksikancima. Pozajmili su mu pare. Kaze, radi vec nedelju dana. Radno vreme od deset uvece do cetiri ujutru. Alamunja, udesio sebi da spava do podne. Radi u nekom nocnom klubu *Fantazi* u Santa Barbari. Ne znam koliko mu je to daleko od stana. Valjda ce sad da skrpi za neka kola. Pa, necu valjda ja da mu dovozim naseg skodilaka pod nos. Doduse, registrovan je. Ide ko' azdaja. Uradjena generalka, stelovan zadnji trap, promenjeni paknovi, gore, kod majstor Mose, u servisu u Prvomajskoj.

Citam ja to pismo i razmislljam: dobro je, poceo je da se snalazi, ali, opet, nesto mi je tu sumnjivo. Vidim, upinje se da mi dokaze kao je sve u redu, ubi se od radosti, hvali se, te isao je da igra tenis, te uplatio je da mu ukljuce kablovsku televiziju, te ovi cimeri mu poklonili ponco, a on njima novopazarske "petsto kec" farmerke koje smo mu ja i zena kupili za srecan put, te bacio oko na neku Zagrepckanku koja radi u istom klubu gde i on, te prosao pored poseda Medzika Dzonsona, te slikao se, cim podigne slike iz foto-radnje poslase ih, ali vidim ja da se tu izmedju redova provlaci nostalgija za Zemunom, za evo ovim ovde camcem, za drugarima iz kraja, kevinom klopom... Mislim se, e, pa pametnjakovicu moj, kad sam ti ja govorio, nisi mi verovao. Nigde ne tece med i mleko. Ako i tece, onda ces morati da platis svaku kap koju si popio. Zajebano je biti stranac, cak i ako imas papire. Spopala me neka muka. Pozeleneo sam kao ta njegova zelena karta. Sto da me folira? Pa nisam ja bas toliki pilicar. Ako meni nece da kaze da mu je tesko, kome ce? Doslo mi da pocepam ono pismo. Pocepao bih ga, sto posto, da se na kraju, u post skriptumu, nije raspekmezio. Onako, malo kroz zezanje. Kaze: cale, secas li se koliko sam se lozio na Cika Koriju?

"Molim", iznenadi se ona.

"Ma, to je jedan od njegovih muzikanata. Sigurno ne bih ni cuo za njega da..."

"Pa, Cik Korija je poznat. Mislim, jedan od dvojice-trojice najvećih živih džez pijanista. Nisam ni ja neki stručnjak, ali moj bivši dečko je obožavao džez. Pustao mi je svakakve ploče. Korija je, valjda, svirao sa Majlsom Dejvisom. Tako se probio. Dolazio je i ovde na džez-festival. Cini mi se... Da, da, gledala sam snimak jednog njegovog koncerta na video-bimu u *Pinkiju*. U *Pinkiju* je nekad postojala videoteka. Pre...desetak godina...Četvrtkom su pustali džez. Taj moj momak me je dovlacio tamo. On bi se odusevljavao, piljio je u platno kao u edensku viziju, bez obzira na to čiji je koncert posredi. S vremena na vreme bi me munuo, tek da proveriti da slučajno nisam zaspala. *Slusaj ovaj solo!*, rekao bi mi. *Kakav brejk! Trombonista je totalni Kurtis Faler! Fali im malo swinga, ali su strasni sviraci!* A meni nista nije bilo jasno. Sedela sam i cuclala svoju koka-kolu. Povremeno sam prelazila u kontranapad. Iskrenula bih pesnicu kojom sam podupirala bradu i cusnula ga u rame. Okretala sam njegovu bradu prema sebi. Trazila sam da me vodi odatle. On je bio fin mladac, ili sam mu ja isuvise dodijavala, tek, na kraju bismo završili u poslasticarnici *Opatija*, u Glavnoj ulici, negde preko puta robne kuće: prava sindikalna prevarnica, i dan-danas izgleda potpuno isto, sa onim svojim klimavim stolovima i stolicama i brkatom, natmurenom kelnericom u muzgavoj belo uniformi i teget Borosana patikama iz kojih vire krompiroliki prsti. Trebalo nam je petnaest minuta da namolimo kelnericu da iskljuci tranzistor iz kojeg je vecito kuljala narodna muzika. Princes krofne su bile gnjecave, licile su na minijaturne atomske pecurke, minjoni su bili ocajni, omalani onim vestackim roze bojama, najmanje tri dana stari, niko ih vise nije hteo, cak ni zunzare, ali ja sam ih prozdirala kao Haribda. Prijala mi je tisina, preponocni muk. Nije bilo saksofona i bubnjeva, niti novokomponovanih forspila od kojih ne mogu da cujem svoje misli. Samo bi pokatkad huknula sedamnaestica ili osamdeset trojka ili sedamstocetvorka koja stize na stanicu. Džez je tek kasnije poceo da mi prija. Kad sam se raskantala od tog mladica. Moja prva veza. Ostali smo dobri prijatelji. On je sada..."

Podigla je pogled. Camdzija je, izgleda, uopste nije slusao. Mnemosinina paucina koja joj je malocas zadrhtala pred ocima i koju je, ulovljena u nju, pocela da prica, raspala se u trenutku, isecena secivom njegove staracke ravnodusnosti spram reci. Stajao je. Propinjao se na prste, pazljivo prateci kretanje pramca. Obala Lida je bila blizu. Smanjio je gas. Vratne zile su mu treperile. Ukazivala se cas jedna, cas druga, ispod oznojene zagasitosti njegovog koze. Okretao je rucicu motora. Putnici su ustajali, spremali se za iskrcavanje.

"Sigurno ne bih ni cuo za tog Cik Koriju da nije bilo mog sina", procedio je. "On je, znate, završio muzicku akademiju. Klavirski odsek. Bio je i na televiziji. Svirao je Lista i Gersvina, u jutarnjem programu. Nista plej-bek. Sve uzivo. Iz prve. Oni bandoglavci kamermani nemaju pojma, pa ili drže daleki plan, total studija, gde se nista ne razaznaje, ili bez veze saraju okolo, da izvinete na izrazu: moj te mota oko plota, snimaju voditeljku kako u neosvetljenom polumraku prekrsta noge, prevrće papire, prevrće ocima, zeva, pa ko' mutavi snimaju koznu garnituru za sedenje i stocic, dok ispod, u dnu ekrana, ide reklama za fabriku nameštaja koja je opremila studio, ili, sta ja znam, fiksiraju gro-plan vase sa cvecem na klaviru. Njegove prste, recimo, uopste nisu dovoljno zumirali. Steta. Nije narod mogao da ga zapazi kako treba. Manzetine na kosulji jedva ako su uhvatili dva-tri puta. Zena i ja se zivi pojedosmo. Posle smo danima psovali te kamermance. Pa, koji smo djavo bacali pare na materijal i na ruke, kad su obilazili oko odela ko' oko turskog groblja. Kacili su ga tek reda radi. A on se, jadan, ziv izlomi pod onim reflektorima. Gola voda: lepo se videlo, kad se zajebru, pa mu slučajno uhvate lice, kako mu na celu izbijaju kapljice znoja. Posle Gersvina je trebalo da svira i Ravela; tako se bio dogovorio sa urednikom. Krenuo da cinculira i njega, ali isekla ga vremenska prognoza. Dosao kuci ljut ko' ris. Kaze: klavir im nacisto rastimovan.

Pre godinu i po dana se umuvao u filharmoniju, kao član operskog ansambla. Zena i ja smo bili na premijeri *Don Zuana*. Sedeli smo u lozi. Ovde, u Zemunskom pozoristu. To je sad opera."

"*Madlenijanum*."

"Kad god on udari akord, moja zena udari u plac. Potrosili smo tri paketa papirnih maramica. Ali...ne svira on samo klasiku. Za svoju dusu svira džez. I bluz. U stvari, sad to mnogo vise vezba nego klasiku. To mu je, kaze, interesantnije. Cim se probudi, digne dasku *Petrofa* i pocne da voza neke sumanute skale. Ili pusti neku plocu, pa drnda uz nju. Zivimo u jednoj predratnoj kuci, u Jukovackoj ulici. Stara gradnja. Debeli zidovi. Ali, bez obzira, sve se cuje. Ne znamo gde da se denemo. One sonate i tokate sam jos i mogao da podnesem, ali ovo... Sacuvaj boze. Da odes i da se baxis u Dunav. Nju od tog dzeza spopadaju migrene. Ja mu banem u sobu, molim ga, kumim ga: prikoci malo, aman zaman, majka ti se razbolela. Eno je u krevetu, stavio sam joj hladne obloge na celo, drhti ko' prut. Napravi pauzu, ili bar odsviraj nesto lepo, lagano, za majcinu dusu. Nekog Betovena ili Sopena. Ali on ni da cuje. Kaze, moram da vezbam. Veceras imam svirku."

"Nikad se ne zna", slegnula je ramenima. "Mozda cete, sad, kad je on otisao, zavoleti džez. Sa mnom je, bar, bio takav slucaj. Kad vas okolnosti razdvoje od nekog ko vam je bio drag, onda neki delovi njegovog zivota pocnu da vas pohode, i to najcesce oni delovi koji vam ranije nisu pripadali."

"Imao je tezu u klubu *Fili*, i u *Crnoj maci*. Plasili smo se da ne upadne u lose drustvo. Da se ne propije. Ali, ruku na srce, dobijao je finu kintu. Pedeset maraka za vece. Vise od pola moje penzije. A od filharmonije: jad i beda sa tri meseca zakasnjenja s kojom jedva da moze da plati fotokopiranje partitura koje treba da svira."

"Znam gde je *Crna maca*...Odmah kod Zemunske pijace. Par puta sam izašla tamo. Sve je uradjeno u drvetu. Imas osecaj da sedis u nekoj planinskoj kucici, u Alpima...A u pismu vam se sigurno pohvalio...Sigurno je u tom klubu *Fantazi* upoznao Cika Koriju, pa je..."

"Ma jok. Samo se setio da se seti kako sam mu donosio ploče iz belog sveta. A dok je bio ovde, niko mu nije valjao. Sta god da mu das, sta god da mu kupis, njemu je malo. Treba mu jos. Drugi, kao fol, od svojih roditelja dobijaju vise. Razmazila ga majka. Da bi mi rekao *hvala* morao je da pobegne dvadeset hiljada kilometara daleko odavde...Ja sam", uzdahnu starac, dok je njegov skopotavi camac lizao obalu, "citav zivot proveo na brodu. Na guracu *Brodotehnike*. Dogurao sam, bogami, do pomocnika kapetana recne plovidbe. Dok nisu uveli sankcije prevozili smo barze sa dzakovima cementa; od Smedereva do Suline, tamo na rumunsko-ruskoj granici, gde se Dunav uliva u Crno more. Bio sam i na moru, nekoliko puta, po sest meseci bez prekida. Moj pasenog je radio u predstavnistvu *Jugookeanije*, pa mi je sredio, pokrenuo svoje veze i vezice i ubacio me u posadu jednog svedskog tankera. Kad god me je pratio na put, moj sin je pevao situ pesmu: Mek ko pamuk. Inace, nikad nije takav, ama bas nikad, stalno je nesto namrgodjen, stalno mu je neko za nesto kriv. Prstom ne mrda. Basmehrigovic. Ali kad krenemo na aerodrom, da uhvatim let do luke u kojoj cu se ukrcati na tanker, ne mozes da ga prepoznas. Unosi moje stvari u *Jat*-ov autobus, placa karte do Surcina od svog dzeparca, sve me nesto tetosi: *Jel' ti dobro? Jel' ti treba nesto? Proveri da li si poneo pasos. Javi se telefonom*

kad budeš mogao. Ako ti duva, da zatvorim prozor? A na aerodromu još poslušniji. Vuče moje kofere, iskilavi se živ. Kupuje mi nekakve sokice, novine za put, bombone. Kaze, mnogo će nedostajati meni i kevi. Evo, već jedva čekamo da se vratim. Sav se raspilavio. Hajd se pretvorio u Dzekila. I na kraju, kad objave da je ostalo još tri minuta do poletanja aviona, i kad se izljubimo, ja taman što nisam prosao kroz aerodromski detektor, a on se lupne po celu: Ej' dobro je da sam se setio da ti ovo dam, i tutne mi nekakvu presavijenu ceduljicu u džep. Spisak. Spisak od deset-petnaest ploča koje treba da mu kupim. Uvek su prvih pet-šest bile ploče tog Cik Korijske. Ovaj moj je skidao njegove klavirske fazone. Slusao ga je do besvesti. Bio je ubeđen da je on sa tih 88 dirki uradio bas sve što se moglo uraditi. Trazio je da mu nabavljam i knjige i video trake sa Korijinom školom klavira.

Neprevaziđeni glumac. Dramaturg. Na majku. Ja trčim kao bez duše, da mi ne pobjegne avion, a on se dernja, kao uzgred: Ja sam ti to dao samo onako...Ako ne budeš imao vremena, glupo je da juriš te ploče. Pa, znaš šta, ne moraš da nabavljaš sve. Nemoj da se trosis. Mada, ne bi bilo loše da nadješ prvih pet-šest. Folirant. Tezak folirant, verujte mi. Kao da nije znao da ću, ako treba, prekopati ceo svet uzduž i popreko samo da bih našao sve ploče sa spiska.

Akas se sedamdeset i nešto dana na brodu. Na pucini. Ne znaš šta ćeš sa sobom. Vučeš se kao duh. Zaboravio si kako izgleda kopno. Dolaze ti najcrnje moguće misli. Brojiš dane. Ne možeš da spavaš. Ne možeš da jedeš. Digne se oluja, pa ti i ono malo što si pojeo izadje na nos. Gilipteri sa palube te popreko gledaju. Keže ti se. Hvata te prpa od njih. Držiš perorez pod jastukom. Nije ti jasno šta im je, pobogu, na umu. Da li nameravaju da te poljackaju, da te upucaju ili da te siluju. I, najzad, kad brod, čija je cela posada dobila slobodan dan i veče, pristane uz dokove Ria, Santjago de Čilea. Bostona, Liverpula, Hamburga, Bangkoka, ti, umesto da se kao sav normalan svet provedeš sa nekom od tih zanosnih luckih cica u mrežastim carapama i minicima, ti obigravaš prodavnice ploča, kako bi svom junioru ispunio želje, a onda hodosastis ostalim radnjama, u potrazi za cipkanim zavesama, persijskim tepisima od sto dvadeset hiljada cvorova i ostalim andramoljama koje ti je naručila draga i voljena zenica. Da sam tada imao ovo životno iskustvo, verujte mi, ne bih više pravio takve glupe greske. Pricvrljio bih – izvinite na izrazu – makar jednu mornarsku kurvu. To bi, ako ništa drugo, imalo kakvog-takvog smisla. Makar i neku recnu kurvu, sa delte Dunava, neku Rumunku sa dlakavim nogama, jednu od onih što su nam namigivale dok smo istovarali cement sa guraca. Jer, kakva je sad korist od toga što sam se tako marljivo uzivljavao u ulogu vansezonskog Deda-Mraza. Eno, hiljade i hiljade ploča stoje na policama u sobi mog sina. Po njima pada prasina. Nema ko da ih pusta. Persijske tepihe izresetali moljci, a zavesu se ofucale, pozutele. Nema moje zene da ih pegla. Leži u bolnici, tiltovala joj srca.

I tako, piše mi on u tom poslednjem pismu: Jale, secas li se koliko sam gotivio Flasa Gordona? Koliko sam otkidao na njega? Taj Flasa Gordon mu je stvarno bio popio mozak. Cela soba mu je bila izlepljena njegovim posterima. Malo-malo, pa otperja iz kuće i treći do kioska, da vidi da li su izašli novi brojevi *Stripoteke* i *Eks Almanaha*, sa epizodama o Flasu Gordonu. Zbog toga je čak malo i popustio u školi. Počeo da se zanosi glupostima: svemir, rakete, vasijski brodovi, supersonični pistolji...Dobro, tada je još bio klinac. Svaki klinac, valjda, kad pubertet počne da ga uzima pod svoje, mora da pronadje nekog uvrnutog heroja koji će, po mogućstvu, nervirati njegove roditelje i sa kojim će se poistovetiti. Mene je, recimo, fascinirao Marko Polo. Desavalo mi se da sanjam da ja nisam ja nego on. Da izgovaram pasuse iz njegovih putopisa. Da nosim njegovu odoru. Da otkrivam svetove koje je on otkrivao."

"Ja sam sanjala da sam Hajdi."

"A on je pronasao nekog napirlitanog kosmonauta...Doduse, držalo je to njega poprilično dugo. Secam se, jednom, bas sam se bio vratio sa broda, izlezavao sam se ceo dan, i negde popodne, bas u ovo vreme, izadjem malo da protegnem noge, kad: vidim ga, isunjava se iz Strosmajerove ulice. Sve gleda levo-desno, kao da proverava da li ga neko prati. Ja se malo pritajim, znam da u ovo vreme treba da je još uvek u školi, sačekam da predje Glavnu ulicu, i cap-carap: presretnem ga. Gde si posao, a? On se uprepodobio kao snasa. Trepće. Sagnuo glavu. Gleda u vrhove cipela. Ispostavilo se da je sa casa pobjegao u bioskop *Central*, gde se davala nova, kolor verzija filma *Flas Gordon*. Naravno, on je i tu drugu verziju već bio gledao sto puta. Ja mu ocitam bukvicu. Ako će taj Flasa Gordon da te poji i hrani, i ako će da ti daje pare da gledaš njegove filmove, onda slobodno nastavi da bezis iz škole. Samo moli boga da te ne ocinkarim majci jer će ubiti tog boga u tebi. Pa šta ti misliš, da si još u osnovnoj školi, sad si, bre, prvi razred srednje, ideš u Zemusku gimnaziju, znaš li ti kakav je pedigree te škole i da profesori neće tolerisati..."

"Ja sam od ove godine počela da predajem u Zemunskoj gimnaziji", rece ona. "Završila sam arhitekturu, bila sam na Birou dve godine, ali posto nikako nisam uspevala da nadjem nesto u struci, prihvatila sam da predajem nacrtnu geometriju. Ja i muz smo ovde kupili kucicu, pa mi je posao blizu...Ovo je moj muz..."

Jedva je čekala da izgovori nesto, i da pomene svog muža koji je, s izrazom pospanosti na licu, već desetak minuta stajao na obali i čekao je. Bilo joj je neprijatno. Camac se bio napunio ljudima koji su sa osusenim Dunavom na sebi, bili nestrepljivi da sto pre predju na drugu stranu. "Vozi Misko", vikali su.

Muz joj je pružao ruku. Ustala je, zatvorila oči i ponovo preskocila ono nepostojano parcence vode između camca i obale.

Starac je polako okretao camac na drugu stranu. Nije prestajao da vergla. Njen muz je hteo da krene, ali ona mu je ocima dala znak da sačeka.

"...I tako, piše mi on u tom pismu: Jale, malopre sam ti spomenuo kako u tom klubu *Fantazi* sviram klavir. Ali, hoes li bas da znaš pravu istinu? Ne sviram klavir. Gazda je rekao da nisam dovoljno dobar. Ovde ima muzicara koliko god hoes. Verovatno su svi ovi pijanisti koji sviraju u klubu bolji od mene. Mozda i nisu, ali opet se svodi na isto. Ne sviram. Moj posao je da skupljam prazne flase i da praznim pepeljare. To je moj posao. Eto, cale, ostvario sam sve svoje životne snove. Skupljam flase i pikavce. Cikove, sto bi rekla ova moja Zagrepcanka koja radi za sankom (ona, srećom, stvarno postoji). Kapias, kaze: uspeo sam u životu. Ostvario sam sve svoje snove: postao sam Cik Korijske i Flasa Gordon u isto vreme."

Camac je bio sve dalje od obale.

"Pazi ti njega" prodrao se. Podigao je ruke u vis, pogledao u nebo kao kakav propovednik. Cim je malo zagustilo, počeo je da kukumavci. Sad, cim dodjem kuci, ima da presavijem tabak i da mu nazvrlljam jedno kratko pismo. Da ga izgrdim. Pa šta on misli: kako će posle da uživa ako sad ne nauči da pati? Kako će da stigne do zvezda, ako se pre toga ne uvalja u blato. Oni koji su do zvezda dosli na prevaru, bez muke, brzo su se survali u kaljugu i u njoj se udavili. Uostalom, kad pogledas, šta su zvezde? Sta su? Skorelo i usijano blato."

Prošla je rukom kroz kosu. Zemun je bljestao kao dvadesetčetvorokaratni Tifanijev prsten. Tamo, na desnom rubu horizonta, sivala se gardoska tvrđjava. Bilo je već poprilično kasno, negde oko pola pet, ali činilo se da ustreptala vrucina ljusti sloj po sloj barokne lukovice Svetonikolajevske crkve.

Sandale su je zuljale. Skinula ih je. Drzala ih je u ruci. Osetila je kako se muzevljeva ruka lagano spusta, obavija oko njenog struka. Krenuli su prema plazi. Onda je zastala. Cuo se zamor kupaca. Krosnje su tiho preludirale vece.

"Danas sam bila u domu zdravlja", rekla je. "Trudna sam. Treci mesec."

Pogledala je u lice svog muza. Obecala je sebi da to nece raditi, da nece ispitivati njegovu reakciju. Ali ipak ga je posmatrala. Spustio je ruku pored tela. Usta su mu bila poluotvorena, nepomicna. Onda su se njegove usne priblizile njenima. Poljubio ju je. Pa...ne znam sta da kazem...mrmljao je. To je toliko divno da... Zasto mi ranije nisi rekla.

Njegova ruka je uzela njenu. Pesak se ugibao pod njenim nogama. Ulazili su u guzvu. Trazili su mesto gde mogu da rasire peskire.